

Remiss

Datum

2018-02-19

Handläggare

Håkan Carlstrand

Avdelningen för fiskförvaltning/Enheten för fiskereglering

hakan.carlstrand@havochvatten.se

Dnr

568-2018

Direkt

+46(0)10-6986240

Mottagare

Enligt sändlista

Remiss gällande ändring av Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område avseende fördelning av laxkvot.

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter avseende det nu aktuella remitterade förslaget till föreskrifter och konsekvensutredning. Remissen gäller ett förslag till ändrade föreskrifter för kustfisket efter lax i Östersjön.

Förslaget föreslås träda i kraft den 22 mars 2018.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 16 mars 2018. Länsstyrelsen bör remittera förslaget till berörda intressenter.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i wordformat. Ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Håkan Carlstrand och Martin Rydgren. Kontakt: Håkan Carlstrand, e-post hakan.carlstrand@havochvatten.se, tel. 010-6986240; Martin Rydgren, e-post martin.rydgren@havochvatten.se, tel. 010-6986250.

Denna remiss har beslutats av avdelningschefen Ingemar Berglund efter föredragning av utredaren Håkan Carlstrand. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit verksjuristen Cima Ghaderi samt utredarna Gry Sagebakken, Martin Rydgren och Jarl Enqvist.

Ingemar Berglund

Håkan Carlstrand

Bakgrund och syfte

Motivering

Ministerrådet har tagit beslut om kvoter för lax i Östersjöns delområde 22-31 för år 2018. Beslutet innebär att den för svenskt yrkesfiske tillgängliga kvoten 2018 är 25 526 laxar.

Därutöver finns det möjlighet att med stöd av bestämmelser om mellanårsflexibilitet i artikel 15.9 i grundförordning¹ nyttja kvot som under 2017 inte nyttjats. Det innebär att den svenska totalt tillgängliga kvoten för 2018 bedöms vara 28 360 laxar. HaV bedömer att det finns möjlighet att fördela 28 360 laxar till svenskt licensierat yrkesfiske.

Enligt svensk lagstiftning ska alla laxungar som odlas och utplanteras som kompensation för vattenkraftens skador på den naturliga laxproduktionen innan de släpps fria märkas genom att fettfenan klipps bort. Syftet är att den odlade laxen ska kunna skiljas från den vilda laxen vid till exempel fångst samt för att förbättra möjligheterna till forskning och bevarande av vilda och odlade bestånd genom olika åtgärder.

Den svenska kvoten för år 2017, 26 870 laxar, fördelades år 2017 till kustfisket med fasta redskap så att 17 000 laxar, varav högst 11 000 ej fettfeneklippta laxar, fick fångas i ICES delområde 31, 7 500 laxar i delområde 30 och 250 laxar i delområde 22-29. För bifångster i trål, bottensatta nät och som reserv för fångster utöver kvot i delområden fördelade till kustfisket med fasta redskap reserverades 2 120 laxar.

Återvandringen av vuxen lax till kusten och älvarna under 2017 var generellt sämre än under de senaste 5 åren vilket påverkade fisket och fångsterna. I område 22-29 blev fångsten 222 laxar, i område 30 blev fångsten 5 734 laxar och i område 31 blev fångsten 17 636 laxar varav 6 260 fettfeneklippta (odlade) laxar och 11 376 ej fettfeneklippta laxar.

Område	Vild/ Odlad	Kvot 2015	Fångst 2015	Kvot 2016	Fångst 2016	Kvot 2017	Fångst 2017	Förslag, kvot 2018
22-29	Odlad	350	3	350	2	250	222	200
	Vild		114		428			
	Summa 22-29	350	117	350	430	250	222	200
30	Odlad	7 500	5 767	7 500	5 820	7 500	5 734	7 500
	Vild		1 287		1 329			
	Summa 30	7 500	7 054	7 500	7 149	7 500	5 734	7 500
31	Odlad	6 000	4 119	6 000	4 679	6 000	6 260	7 000
	Vild	12 000	16 546	12 000	16 969	11 000	11 376	12 000
	Summa 31	18 000	20 665	18 000	21 648	17 000	17 636	19 000
	Övrigt	1 020	75	1 020	85	2 120		1 660
	Totalt	26 870	27 911	26 870	29 312	26 870	23 592	28 360

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken.

Tabell 1: Fördelad laxkvot åren 2015 – 2017 med främst fasta redskap i område 22-29, 30 och 31 och den rapporterade fångsten inom respektive område samt förslag på kvotfördelning 2018.

Som framgår av tabell 1 har fångsten av vild lax i område 31 legat högre än den fördelade kvoten vilket beror på svårighet att bedöma den dagliga fångsten då denna varierar och framförallt nära fiskestopp då fångsten per dag varit hög. Det har bland annat inneburit att fisket på odlad lax i område 31 åren 2015 – 2016 varit nödvändig att stoppa tidigare än vad som varit avsett för att inte den totala kvoten ska överskridas. Det har missgynnat fiskare som främst fiskar inom terminalområden utanför utbyggda älvar med kompensationsutsättningar av odlade laxsmolt då de inte fått möjlighet att fånga den del av den totala kvoten som varit målsättningen. Därmed har HaV:s mål att öka andelen odlad lax i fångsterna för att minska fisketrycket på svaga bestånd av vild lax inte uppfyllts.

I Sverige finns 16 älvar med bestånd av lax som av ICES klassas som naturreproducerande laxstammar och som mynnar i Östersjön. Dessa älvar, inkluderat Torne älv som är gränsålv mot Finland, svarar för uppskattningsvis 95% av all naturligt producerad lax i Östersjön. I övriga östersjöländer finns det ytterligare ca 20 älvar med naturproducerad lax.

I Sverige finns det även 8 älvar där det odlas och utplanteras ca 1,7 miljoner laxungar. Av dessa sätts det ut drygt 750 000 laxsmolt i utbyggda älvar i Norr- och Västerbotten (delområde 31) och drygt 900 000 laxsmolt i utbyggda älvar i Västernorrland och Gävleborgs län (delområde 30). All sådan utplanterad lax ska vara märkta genom att fettfenan klipps bort.

Även om utvecklingen för de vilda laxbestånden i framförallt Bottenvikens större älvar varit positiv finns det flera vattendrag som är långt från att nå uppsatta mål för bestånden. Svaga svenska laxbestånd är enligt ICES rådgivning Ricleán, Kågeälven, Öreälven och Emån.

Under senare år har laxbestånden i flera av de svenska Östersjöälvarna drabbats av ökad dödlighet på laxyngel och vuxen lax. Den ökade dödligheten på laxyngel uppträder under gulesäcksstadiet på grund av M74, dvs brist på tiamin som uppkommer under laxhonans liv i havet. Sveriges Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, har på HaV:s uppdrag undersökt orsakerna till laxdödlighet av vuxen lax. Orsakssambanden varierar mellan vattendragen men en gemensam orsak är miljö- och hälsorelaterad dödlighet beroende på dels virus- och bakteriesjukdomar men också nedsatt allmänkondition. Rapporterna om hög dödlighet kommer bland annat från Mörrumsån och Vindelälven samt flera älvar med kompensationsutsättningar av odlade laxsmolt. Uppvandringen av lax i Vindelälven har minskat kraftigt liksom tätheten av laxungar. Dödlighet till följd av fysiska skador efter fångst i olika typer av redskap och återutsättning förekommer också, särskilt i Torne älv.

Baserat på biologisk rådgivning och utfallet av de sista årens fiske i förhållande till beslut om nyttjande av kvoten bedömer HaV att kustfisket med fasta redskap i ökad utsträckning bör styras mot kustfiske efter odlade och starka vilda bestånd av lax samtidigt som svaga vilda bestånd bör skyddas. Av kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/211 av den 21 november 2017 om upprättande av en utkastplan för lax i Östersjön, framgår att fiske med levandefångande fasta redskap som laxfällor och ryssjor inte omfattas av

landningsskyldigheten. Det är därför möjligt att föreskriva om att lax med fettfena ska återutsättas.

Förslag yrkesfiske 2018

HaV anser att den prioriterade frågan år 2018 är att öka skyddet för de svaga bestånden av lax. Kvoten i år, inklusive kvot som kan överföras från 2017, är 28 360 laxar och HaV föreslår att 26 700 laxar fördelas till kustfisket med fasta redskap samt att 1 660 laxar reserveras som "buffert" för att täcka upp eventuellt överfiske och för bifångster i trål och andra redskap.

HaV föreslår att kvoten i år fördelas till kustfisket med fasta redskap enligt följande:

I ICES delområde 31 får 19 000 laxar fångas. Av dessa får högst 12 000 laxar vara laxar med fettfena. När 12 000 laxar med fettfena fångats stoppas fisket förutom inom terminalfiskeområdena samt i Umeälvens fredningsområde. Fisket får inom dessa områden fortsätta tills den totala kvoten är infiskad. Under denna resterande fisketid får dock endast lax som är märkt genom att fettfenan är bortklippt behållas. Laxar som inte är fettfeneklippta ska hanteras skonsamt och omedelbart släppas tillbaka i vattnet.

I ICES delområde 30 får 7 500 laxar fångas. I älvarna inom detta område sker relativt stora utsättningar av odlad lax medan produktionen av vild lax är begränsad. Fördelningen mellan odlad och vild lax i området är sådan att den odlade laxen kommer att kraftigt dominera i fångsterna. Förslaget motiveras av HaV:s målsättning att öka den odlade laxens andel av svensk kvot.

I ICES delområde 22-29 får 200 laxar fångas. I området finns endast två älvar med produktion av vild lax, Emån och Mörrumsån. Bestånden är svaga och dödligheten på återvandrande lax till Mörrumsån har på grund av sjukdomar varit hög under senare år.

1 660 laxar fördelas inte utan reserveras för bifångster i andra redskap och för att täcka upp eventuellt överfiske i områdena ovan.

Länsstyrelsen har enligt 5 kap. 6 § Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön möjlighet att utfärda dispens för fiske med 2 fasta redskap från den 12 juni i området mellan latituden 62 55 N och länsgränsen mellan Västerbottens och Norrbottens län. Sådana dispenser får utfärdas om det kan tillåtas från fiskevårdssynpunkt; vilket medför att de senaste årens generellt ökande problem med miljö- och hälsorelaterad dödlighet för lax samt beståndsutvecklingen måste beaktas.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område

Bemyndigande

2 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Ikraftträdande

Föreskriften föreslås träda ikraft den 22 mars 2018.

14 kap. 3 § FIFS 2004:25

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
<p>3 § De tillgängliga fångstmängderna av lax i Östersjön för 2017, som inte släpps tillbaka i havet med stöd av artikel 2 i Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1396/2014 av den 20 oktober 2014 om upprättande av en utkastplan i Östersjön, ska fördelas enligt följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. högst 250 laxar fångade från delområde 22-29, 2. högst 7 500 laxar fångade från delområde 30, samt 3. högst 17 000 laxar fångade från delområde 31. Av dessa får inte fler än 11 000 vara laxar med oklippt fettfena. <p>Om 11 000 laxar med oklippt fettfena från delområde 31 har fångats enligt första stycket 3 kan Havs- och vattenmyndigheten besluta att fiske av lax i delområdet endast får avse fettfeneklippt lax i fredningsområdet Ume älv som anges i bilaga 5 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön och i de terminalfiskeområden som anges i bilaga 6 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.</p>	<p>3 § De tillgängliga fångstmängderna av lax i Östersjön för 2017, som inte släpps tillbaka i havet med stöd av <i>artikel 3 i Kommissionens delegerade förordning (EU) av den 21 november 2017 om upprättande av en utkastplan för lax</i>, ska fördelas enligt följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. högst 200 laxar fångade från delområde 22-29, 5. högst 7 500 laxar fångade från delområde 30, samt 6. högst 19 000 laxar fångade från delområde 31. Av dessa får inte fler än 12 000 vara laxar med oklippt fettfena. <p>Om 12 000 laxar med oklippt fettfena från delområde 31 har fångats enligt första stycket 3 kan Havs- och vattenmyndigheten besluta att fiske av lax i delområdet endast får avse fettfeneklippt lax i fredningsområdet Ume älv som anges i bilaga 5 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön och i de terminalfiskeområden som anges i bilaga 6 till Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.</p>

Bilagor:

Sändlista

Konsekvensutredning